

<p>Društvena Internet mreža Facebook za veoma kratko vrijeme okupila je više od sto miliona korisnika iz cijelog svijeta i postala jedna od najpopularnijih, a sve više je interesantna i stanovnicima Srpske.

Brojni sociolozi smatraju da rastuća dominacija i popularnost Facebook-a odražava sliku društva koje se sve više miri sa narušavanjem privatnosti, pa čak i više od toga, aktivno učestvuje u tome.

Prema riječima sociologa Ivana Đijkovića, Facebook, koji je i on korisnik, predstavlja gubljenje privatnosti, ali, kaže on, korisnici sami pristaju na to.

- Facebook je interesantan iz dva razloga. Prvi je to što se zaista uspostavlja kontakt sa mnogo više ljudi, a drugi što ima, uslovno rečeno, tu malu vrstu prijuna, odnosno zavirivanja u tuđu privatnost, jer vi možete da vidite prijatelje vašeg prijatelja, njegove poruke i to je ono što je uvijek zanimljivo ljudima, pogotovo mladima - rekao je Đijković...</p><p>
On kaže da Facebook predstavlja novi vid društvenosti, u kojem ljudi ne samo da se dobrovoljno odriču svoje privatnosti, već neki, kaže, čele na taj način i da svoju privatnost reklamiraju, pa tako su, kaže, skloni tome da čele to da uljepšaju, ukrase, postave nove fotografije.

- Ne slažem se u potpunosti sa onima koji govore da je to vrsta otuđenja. To je samo udaljavanje od civilnog društva, svakodnevnog i stavljanje svega toga u virtuelni svijet. Mislim da će se ta mreža u budućnosti širiti i korisnici će čak moći da se gledaju sa svojim prijateljima prilikom dopisivanja - kazao je Đijković.

Međutim, iako je ova mreža podešena da korisnik sam kontroliše nivo i stepen privatnosti, u praksi se često dešava da to ne bude tako.
Zloupotreba fotografija

Na primjer, fotografije postavljene na ovom sajtu postaju vlasništvo servisa i mogu se koristiti u bilo koje svrhe, a ljudi koji se prijave na Facebook imaju teškoća da se odjave.

Pored toga što narušava privatnost onih koji na to svjesno pristaju, često se dešava da se na ovoj mreži nađu i ljudi koji i ne znaju za to, jer se neko drugi prijavio pod njihovim imenom i postavio njihove slike. Upravo zbog toga Facebook se suočava i sa nekoliko tužbi zbog narušavanja privatnosti.

Ipak, čini se, da se sa ovim problemom najviše suočavaju javne ličnosti. Najnoviji primjer za to kod nas je primjer novinarkе Olje Bećković, koja je čak i podnijela prijavu Tužilaštvu za visokotehnoški kriminal, kako bi se utvrdila odgovornost za, kako kaže, podmetanje.

Naime, na Facebook-u je nedavno objavljena prepirka u kojoj je navodno Bećkovićeva napala desnaestogodišnju djevojčicu koja je na pomenutoj mreži osnovala grupu protiv predsjednika Srbije Borisa Tadića. Bećkovićeva tvrdi da ona nije učestvovala u raspravi.

Dalje, ako na pretraživaču ukucate ime srpskog tenisera Novaka Đokovića, pojaviće se više od 30 profila. Postoje i profili sa imenom premijera RS Milorada Dodika.

I, to naravno nisu jedni primjeri, mnogo je poznatih koji imaju više profila, a ko ih postavlja nije poznato.

Đijković ističe da na ovakvim stranama uvijek postoji mogućnost lažnog identiteta.

- Ne prihvatam za prijatelje osobe koje ne poznajem, tako da svi imamo tu vrstu izbora. Zloupotreba Facebook-a je mnogo manja od koristi koje on pruža, a to je širenje nove društvenosti i komunikacije, jer vi ne morate da izlazite u parkove, na stadione i trgove da biste se družili - rekao je Đijković.

Na pitanje da li se on plaši zloupotrebe Facebook-a koja bi njemu štetila, Đijković je rekao da je već imao neke neprijatnosti u vezi sa određenim komentarima.

- Ipak, svako ima slobodu izbora da li će da bude tu ili ne - kazao je Đijković.

Direktor Agencije za informaciono društvo Republike Srpske Srđan Rajčević kaže da trenutno ne postoji način da se ljudi zaštite od lažnog identiteta na ovakvim stranama.

- To nije moguće u tako velikim Internet zajednicama kao što je Facebook. Jedini način da se to uradi je da se oni koji smatraju da je njihova privatnost povrijeđena obrate direktno upravi Facebooka, nakon čega bi

oni trebalo da preduzmu određene korake - istakao je Rajčević. On je dodao da bi korisnici svih sajtova trebalo da drže u tajnosti svoje korisničko ime, da bi se izbjegle zloupotrebe Interneta spriječile. Preporučuje se da lozinka za pristup takvim sajtovima bude striktno privatna, dakle isključivo vaša stvar i mora da bude što teža za otkrivanje, odnosno, kako je to praksa u Internet svijetu, da to bude kombinacija velikih i malih slova i brojeva. Svaki korisnik koji nema takvu praksu je direktno izložen negativnim pojavama koje Internet nosi sa sobom - kazao je Rajčević. Brojne poznate ličnosti, kako svjetske, tako i naše imaju profile na Facebook-u. Prologodinja predstavnica BiH na "Eurosongu" Marija Šestić kaže da je registrovana na Facebook-u i da do sada nije imala nikakvih neprijatnosti. To je odličan način promocije. Onaj ko to hoće može Facebook dobro da iskoristi i da sam odabere i stavi na profil ono što želi. Slično je veb sajtu, ali ovo je finis mi se, dosta pristupa nije običnim ljudima, jer ne moraju da plaćaju da bi imali profil - rekla je Šestićeva. Naglasila je da ipak ima i negativnih strana. Ne sviđa mi se to što svako može da otvori profil na vaše ime i to bi svakako trebalo regulisati. Do sada nisam imala nekih većih problema, uglavnom se to svodilo na gubitak privatnosti, odnosno što svako može da vam se javi, ali to je politika Facebook-a i svako ko pristupa zna čemu pristupa i ako želi može, ako ne želi, ne mora - istakla je Marija Šestić. Gubljenje vremena Glumica Narodnog pozorišta Republike Srpske Anja Stanić takođe kaže da nije imala nikakvih neprijatnosti na Facebook-u. Takve stranice su dobre ukoliko nekoga nisi dugo vidio, da pronađe nekoga s kim si prekinuo ili izgubio vezu. Ali, mislim da to ljudima oduzima dosta vremena, bez ikakve koristi, a na neki način od nas se otuđuje ljudi koji su nam u blizini. Ponekad i po dva sata provedem na Facebook-u, nakon čega budem strašno ljuta na sebe, jer smatram da to nije dobro iskoristeno vrijeme. U svakom slučaju, mislim da ima i pozitivnih i negativnih strana - kaže Stanićeva. Upravo zbog zloupotrebe na ovom sajtu, Facebook je dobio odštetu od 873 miliona dolara u parnici protiv jednog Kanađanina, koji je korisnike te mreže zasipao milionima poruka o drogi i seksu. Naime, uprava Facebook-a pokrenula je u avgustu tužbu protiv Adama Guerbeza iz Montreala i njegove firme "Atlantis blu kapital". Facebook je tvrdio da je Guerez obmanuo korisnike tako što je otkrio njihove lozinke, te je tako mogao da pošalje više od četiri miliona poruka, koje su uključivale i reklame za marihuanu. Teko naplatiti odštetu Iako je presuda donesena u korist ovog Internet sajta, s obzirom na to da Guerbez nije mogao da bude pronađen da prokomentariše presudu, pretpostavlja se da će biti teško od njega naplatiti odštetu, ali se vjeruje da će njena visina obeshrabiliti moguće buduće zloupotrebe na tom sajtu. Osim ovih, zabilježeni su slučajevi da hakeri često koriste Facebook, odnosno dio Wall, na kojem korisnici ostavljaju jedni drugima poruke, za napade na korisnike računara te popularne društvene mreže. Naime, korisnici na Wall-u zatiču poruku koju je navodno ostavio neki od njihovih prijatelja. Poruka najčešće vodi do neke hakerske veb lokacije, gdje se korisniku nudi da preuzme novu verziju Flash playera plaćena američke kompanije Adobe, kako bi mogao da pogleda pomenuti video-odlomak. Iza lažne Adobe datoteke krije se, u stvari, trojanac koji na napadnutim računarima instalira zlonamjerni softver, što omogućava napadaču da ostvari kontrolu nad napadnutim računarom. Uvedena ruska antivirusna kompanija nedavno je upozorila na nove Internet crve, koji pomažu automatski generisanih poruka pokušavaju da napadnu računare korisnika Facebook-a i portala My Space. Bez obzira na sve nedostatke Facebook svakim danom bilježi veći rast popularnosti, a ono u čemu se svi slažu je da su korisnici slobodni prilikom izbora, odnosno da ljudi sami odlučuju da li ili ne biti dio novog, kako sociolozi kažu, sajber društva. Pa, ko voli, nek'

izvoli.
Nastanak

Nastanak Facebook-a zasniva se na ideji harvardskog studenta Marka Cukerberga, koji je htio da se putem Interneta povežu ljudi koji su po ne?emu bliski. Sajt je prvenstveno bio namijenjen studentima univerziteta Harvard, ali je ve? od 2004. postao mnogo rasprostranjeniji i profitabilniji sajt, od kojeg je njegov osniva? zaradio milijardu i po dolara i postao jedan od 400 najbogatijih Amerikanaca.
Registracija

Da biste postali ?lan Facebook dru?ine, potrebno je samo da se registrujete, nakon ?ega dobijate svoj profil i svoju stranu koju mogu da vide registrovani ?lanovi koji postanu va?i prijatelji. Ono ?to Facebook nudi je mogu?nost komuniciranja sa prijateljima, razmjene fotografija, a preko njega mo?ete da prona?ete i davno zaboravljene prijatelje.
Zabrana u Vladi Srbije

Odjeljenje za informatiku Ministarstva za rad i socijalnu politiku u Vladi Srbije onemogu?ilo je da zaposleni tokom radnog vremena pristupaju Internet sajtovima za dru?enje, kao ?to su Facebook ili My Space. U Ministarstvu priznaju da su se na ovaj korak odlu?ili jer je kontrola protoka informacija sa Interneta pokazala da zaposleni veliki dio radnog vremena provedu na tim sajtovima.

Interesantno je da i pojedini ministri i potpredsjednici Vlade imaju svoj profil na Facebook-u, a svoju stranicu na najpopularnijem Internet portalu, vjerovali ili ne, ima i premijer Mirko Cvetkovi?! Me?u 46 premijerovih Facebook frendova na?li su se i Ivica Da?i?, Mla?an Dinki?, Bo?idar ?eli?, Miroslav Ili?, kao i hrvatski premijer Ivo Sanader.</p><p>Glas Srpske</p>